

Науково-дослідний інститут карпатознавства Ужгородського національного університету – один з основних підрозділів науково-дослідної частини УжНУ. Створений 31 березня 1992 з метою повнішого та ефективнішого використання інтелектуального потенціалу, фінансових, матеріально-технічних і трудових ресурсів УжНУ, сприяння підвищенню якості підготовки спеціалістів та науково-педагогічних кадрів, росту кваліфікації професорсько-викладацького складу. Директорами Інституту карпатознавства працювали проф. І.І.Поп (1992-1993), доц. М.П.Макара (1993-1999), а з 1 січня 2000 проф. М.М.Вегеш. І.К. виконує фундаментальні та прикладні науково-дослідні роботи, спрямовані на комплексне дослідження історії, археології, етнографії, фольклористики, мовознавства Закарпаття в його взаємозв'язках з Карпатським регіоном в цілому. При І.К. діють наукові відділи археології (проф. Е.А.Балагурі), етнографії (проф. М.П.Тиводар) та історії (проф. М.М.Вегеш). До 2001 І.К. досліджував п'ять глобальних проблем: «Соціально-економічні, політичні та етнокультурні процеси в Українських Карпатах: історична ретроспектива» (проф. В.В.Задорожний), «Освіта та історична наука Закарпаття в контексті загальноєвропейського культурного процесу: 3 давніх часів до 1945 р.» (проф. Д.Д.Данилюк), «Роль і місце культурних та історичних традицій у формуванні національної свідомості на українських етнічних територіях Карпат у ХІХ-ХХ ст.» (проф. М.П.Тиводар), «Стародавнє населення Верхнього Потисся в контексті історії Карпатського ареалу» (проф. Е.А.Балагурі), «Національні меншини Закарпаття в контексті соціально-економічного, політичного і культурного розвитку країн Західної і Південно-Східної Європи у ХVІІІ-ХХ ст. (проф. Г.В.Павленко). У 2000-2003 І.К. працює над комплексною науковою проблемою «Соціально-економічний, етнополітичний і культурний розвиток населення Карпатського регіону в другій половині ХІІ – ХХ ст.» (проф. М.М.Вегеш). І.К. видає періодичний науковий збірник «Карпатика» (вийшло 10 випусків). За роки свого існування науковими співробітниками І.К. проведено понад 20 міжнародних і всеукраїнських наукових конференцій, видано 25 колективних і авторських монографій, навчальних посібників, сотні статей загальним обсягом понад 200 друк. арк. Серед книг, які з'явилися під грифом НДІ Карпатознавства, необхідно назвати два томи колективної праці «Нариси історії Закарпаття» (1993, 1995), монографії М.П.Тиводара «Традиційне скотарство Українських Карпат другої половини ХІХ – першої половини ХХ ст. Історико-етнологічне дослідження» (1994), В.Г. Котигорошка «Фракийцы Верхнего Потисья (III в. до н.э. – IV в. н.э.)» (1995), Д.Д.Данилюка «Історія Закарпаття в біографіях і портретах» (1997) та «Історична наука на Закарпатті (кінець ХVІІІ – перша половина ХІ ст.)» (1999), Г.В.Павленка «Діячі історії, науки і культури Закарпаття. Малий енциклопедичний словник» (1999), І.І.Миговича і М.П.Макари «Закарпатський соціум: етнологічний аспект» (2000) та ін. І.К. плідно співпрацює з Інститутом історії України та Інститутом Українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України, науково-дослідними структурами Румунії, Угорщини, Чехії та Словаччини. Література: Макара М., Опіярі В. Роль Ужгородського державного університету в розвитку українсько-румунських зв'язків у галузі науки і освіти // Румунсько-українські відносини: історія і сучасність. – Сату-Маре, 1999. – С.459-464; Гранчак І.М., Довганич О.Д., Сливка В.Ю., Турянця В.В, Осередок освіти, науки, культури. Ужгородському державному університету – 50 років. – Ужгород, 1995. – С.155-156; Вегеш М. Знайомтесь: НДІ Карпатознавства УЖДУ // Ужгородський університет. – 2000. – 25 лют.; його ж: Щоб знати більше про Карпати // Срібна Земля. – 2000. – 22 квіт; його ж: Науково-дослідний інститут Карпатознавства Ужгородського державного університету // Ужгородський державний університет. – Ужгород, 2000. – С.109; його ж: Науково-дослідний інститут Карпатознавства // Ужгородський державний університет – осередок науки на Закарпатті. – Ужгород, 2000. – С.8. **М.М.Вегеш**